

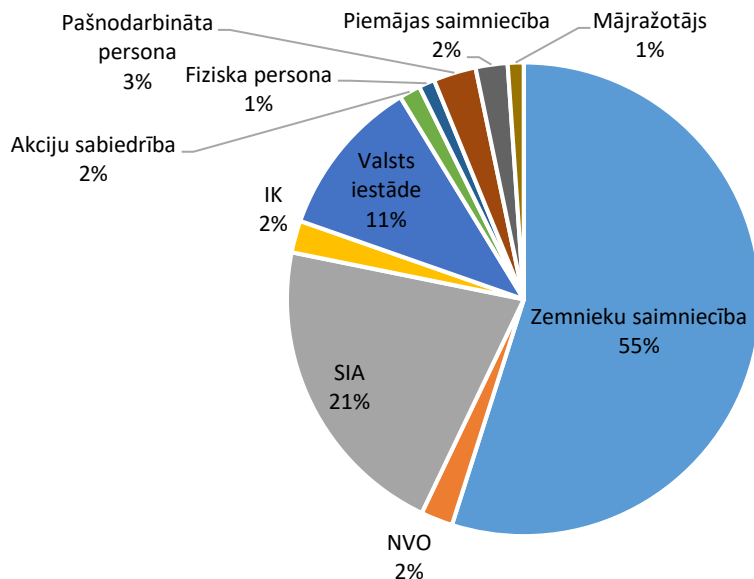
LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

APTAUJAS REZULTĀTI PAR LAUKSAIMNIECĪBAS PROFESIONĀLO IZGLĪTĪBU

No 09.01.2022. līdz 15.02.2022. notika aptauja par profesionālo izglītību – tās iegūšanas iespējām, profesiju atpazīstamību un citiem svarīgiem aspektiem, kas ietekmē lauksaimniecības profesionālās izglītības jomu.

1. Respondentu grupas

Aptaujā piedalījās 276 respondenti. Lielākā daļa respondentu bija zemnieku saimniecību pārstāvji (skatīt 1. attēlu), SIA un valsts iestādes. Likumsakarīgi, ka visvairāk aptaujā piedalījās zemnieku saimniecības – tieši šī respondentu grupa ir ieinteresēta kvalitatīvas lauksaimniecības profesionālās izglītības pieejamībā Latvijā, kas sagatavo vajadzīgos speciālistus nozares stabilai darbībai un attīstībai.

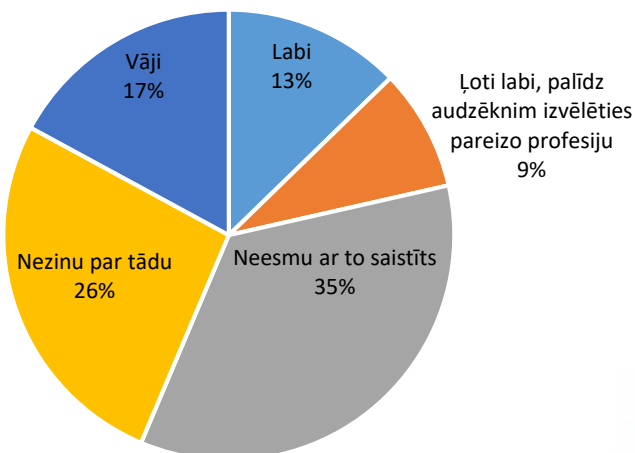

1. att. Respondentu pārstāvētās organizācijas

Nozīmīga loma nākotnes profesijas izvēlē ir karjeras konsultantiem. Tikai 9 % respondentu norāda, ka 8 – 9. klašu karjeras konsultantu darbu vērtē ļoti labi, palīdzot audzēkņiem izvēlēties nākotnes profesiju (skatīt 2. attēlu). Gandrīz divreiz vairāk ir to respondentu, kas karjeras konsultantu darbu ar pamatskolu absolventiem vērtē kā vāju. Ceturtā daļa respondentu nezina par karjeras konsultantu darbu, palīdzot izvēlēties turpmākās izglītības gaitas pēc pamatskolas absolvēšanas.

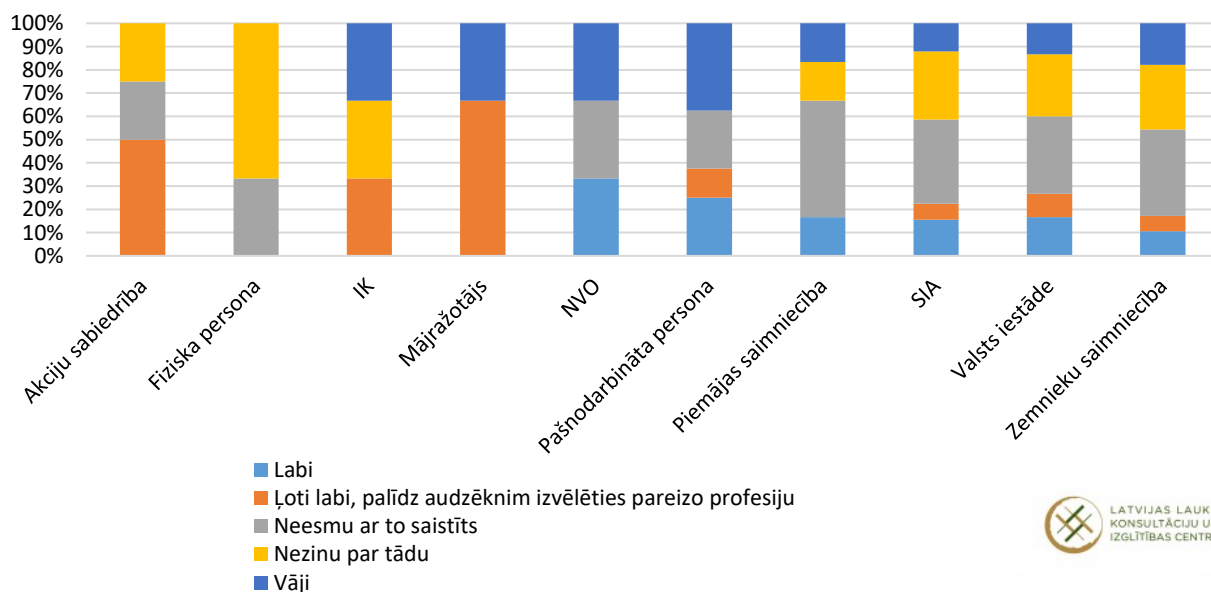

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

2. att. Kā Jūs vērtējat 8.-9.klases karjeras konsultanta darbu pamatskolā?

Skatot respondentu atbildes pēc to pārstāvētajām organizācijām, pozitīvu vērtējumu par karjeras konsultantu darbu ar 8. – 9. klašu audzēkņiem pozitīvi visvairāk vērtē akciju sabiedrību un mājsaimniecību pārstāvjus (skatīt 3. attēlu). Savukārt kā vāju karjeras konsultantu darbu visbiežāk novērtēja IK, mājsaimniecību, NVO un pašnodarbinātās personas.

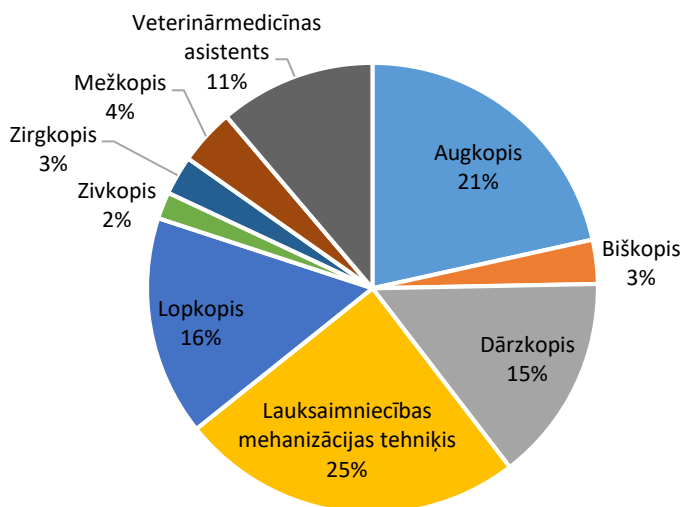
3. att. Kā Jūs vērtējat 8.-9.klases karjeras konsultanta darbu pamatskolā (sadalījums pa respondentu grupām)?

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

2. Lauksaimniecības darbinieku pieprasījums

Vērtējot pieprasījumu pēc speciālistiem, ko sagatavo lauksaimniecības profesionālās izglītības iestādes, vispieprasītākie ir lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis (25%) un augkopis (21%) (skatīt 4. attēlu). Vienlīdz pieprasīti ir dārzkopības un lopkopības speciālisti, un, kā nākamie, pieprasījumu sarakstā seko veterinārmedicīnas asistenti (11%). Vismazākais pieprasījums starp respondentiem ir pēc zivkopības, biškopības un zirgkopības speciālistiem. Šādu kvalificētu speciālistu pieprasījumu ietekmē lauksaimniecības struktūra, uzņēmumu skaits katrā konkrētā specializācijā.

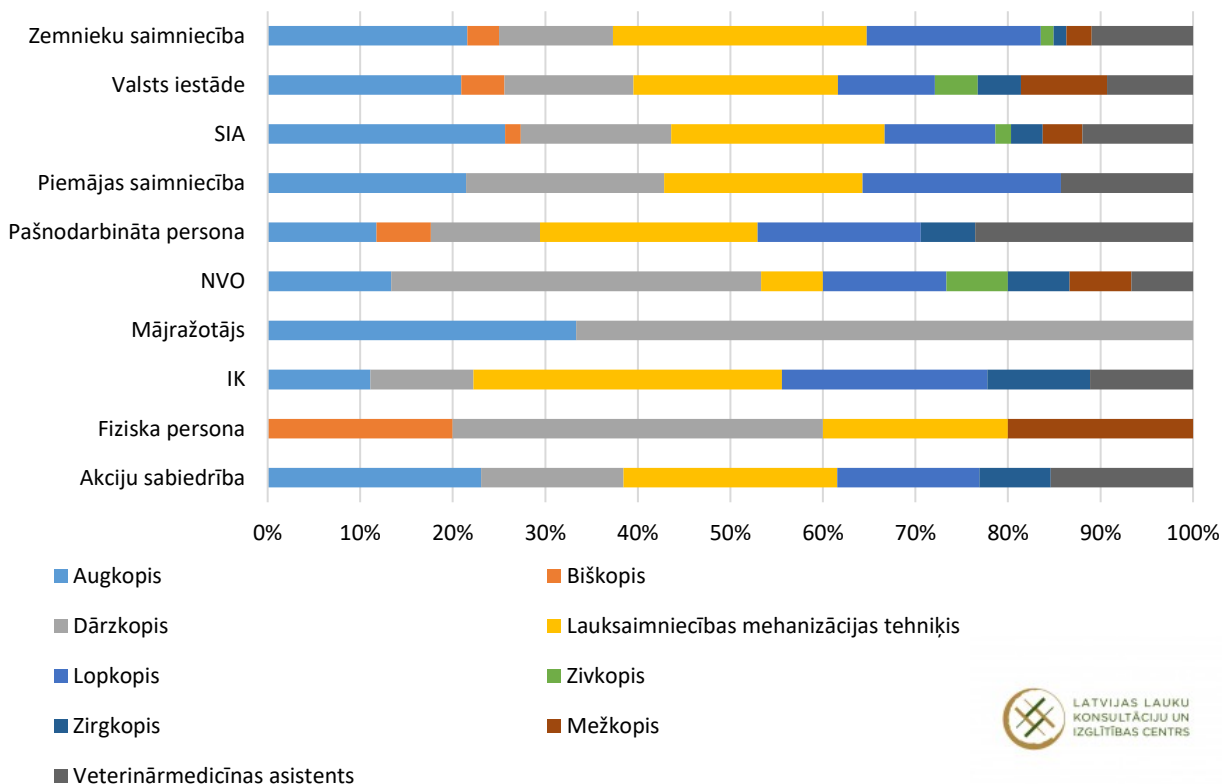

4. att. Kādas lauksaimniecības nozares darbinieki Jums nepieciešami Jūsu organizācijā? (vairākas atbildes iespējamas)

Starpt respondentiem nav novērojamas izteiktas tendences pēc kādas konkrētas profesijas speciālistiem, kas liecina, ka speciālistu trūkums ir jūtams visā lauksaimniecības nozarē (skatīt 5. attēlu). Atšķirības vērojamas niansēs, kur, piemēram, pieprasījums pēc biškopības speciālistiem ir atzīmējuši 18 respondentu no kopumā 276 respondentiem. Līdzīga situācija ir ar pieprasījumu starpt respondentiem ir pēc zirgkopības un zivkopības speciālistiem.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

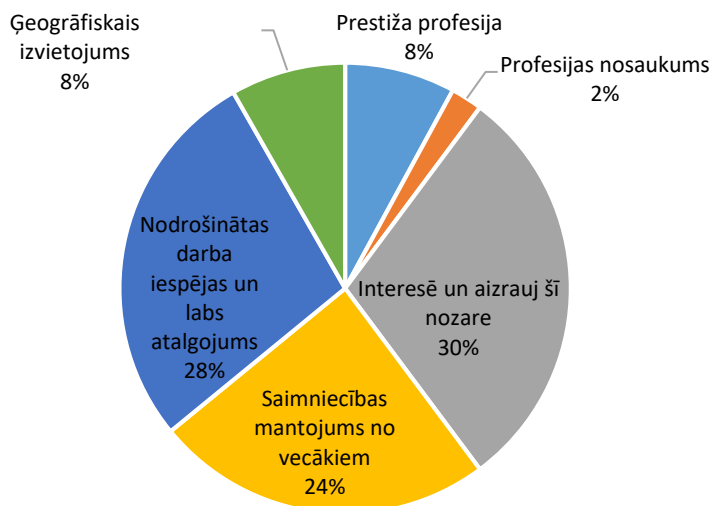
5. att. Kādas lauksaimniecības nozares darbinieki Jums nepieciešami Jūsu organizācijā (sadalījums pa respondentu grupām)?
(vairākas atbildes iespējamas)

3.Noteicošie faktori lauksaimniecības profesijas apgūšanai

Meklējot motivāciju, kādēļ pamatskolu absolventi varētu vēlēties turpināt savas izglītības gaitas profesionālajās skolās, apgūstot lauksaimniecības nozarei vajadzīgas specialitātes, 30% respondentu pirmkārt norāda uz audzēkņu interesi un aizraušanos ar konkrēto nozari (skatīt 6. attēlu). Vēl kā svarīgi iemesli apgūt lauksaimniecības nozarei nepieciešamu specialitāti profesionālajā skolā ir nodrošinātas darba iespējas un labs atalgojums un no vecākiem mantojumā atstāta saimniecība. Mazāk nozīmīgs faktors ir apgūstamās profesijas nosaukums.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

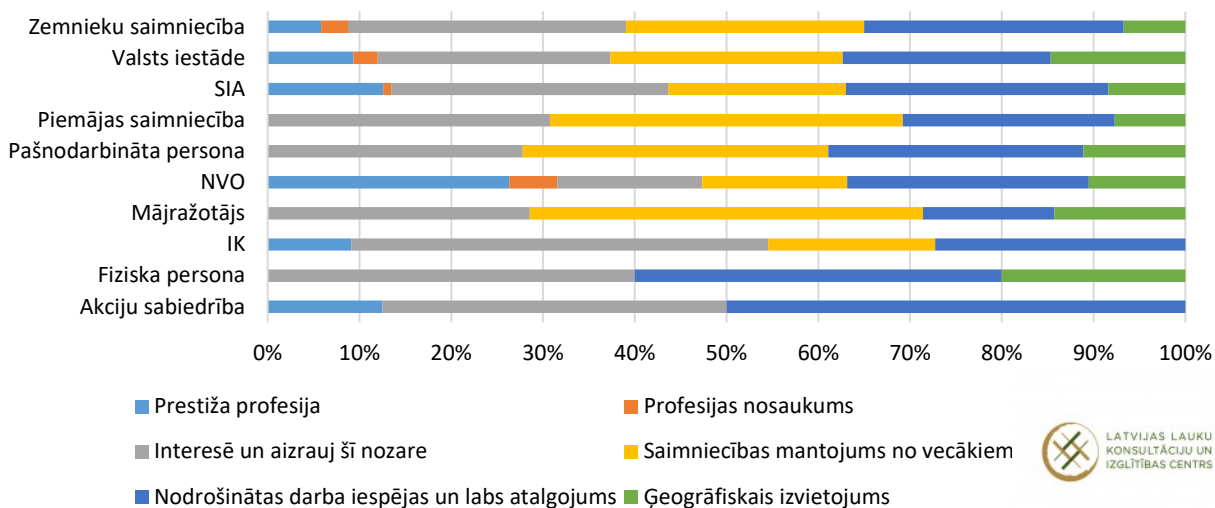

6. att. Kādi, Jūsaprāt, būtu noteicošie faktori jauniešiem pēc 9. klases apgūt lauksaimniecības profesijas? (vairākas atbildes iespējamas)

Profesijas nosaukuma nozīmīgumu, izvēloties specialitāti, norāda tikai 14 no 276 respondentiem (skatīt 7.attēlu), kur šo faktoru piemin zemnieku saimniecības, valsts iestādes, SIA un NVO pārstāvji. Saimniecības mantojums no vecākiem nav aktuāls respondentiem, kas ir fiziskas personas, un tiem respondentiem, kuri pārstāv akciju sabiedrības. Viennozīmīgi kā svarīgu motivāciju visi respondenti min interesi un aizraušanos ar nozari, labi atalgota darba nodrošinājums, kas ir svarīgi jauniešiem, lai būtu pārliecība, ka darot to, kas patīk, būtu pieejams darbs, kas tiktu arī labi atalgots.

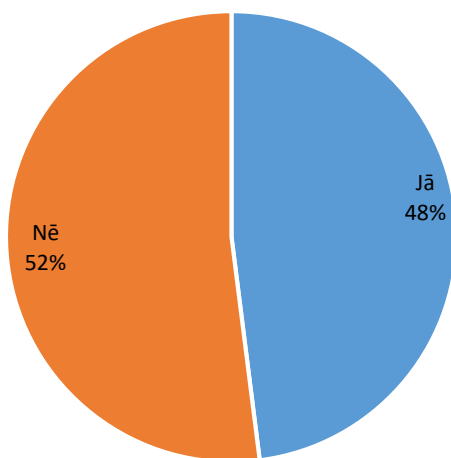
LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

7. att. Kādi, Jūsaprāt, būtu noteicošie faktori jauniešiem pēc 9. klases apgūt lauksaimniecības profesijas (sadalījums pa respondentu grupām)? (vairākas atbildes iespējamas)

4. Kas ir augkopības tehniķis?

Profesijas nosaukumam ir liela nozīme, lai spētu identificēt, ko tieši dara konkrētās specialitātes pārstāvis "Augkopības tehniķis" apgūstot atbilstošo izglītību. Bet ne visi ir informēti, kur tieši ir iespējams iegūt profesionālo izglītību lauksaimniecībā. Kā norāda 52 % respondentu, nav informācijas, kas ir kvalifikācija "Augkopības tehniķis".

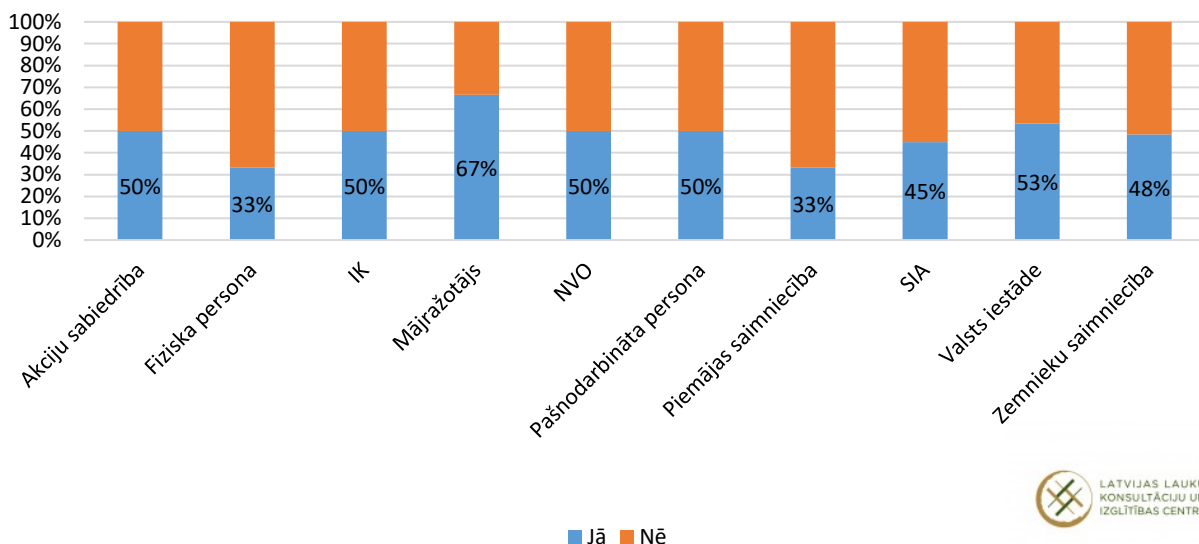

8. att. Vai Jūs zināt, kas ir lauksaimniecības nozaru profesionālajā izglītības iestādē iegūstamā kvalifikācija "Augkopības tehniķis"?

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Viszinošākie par kvalifikāciju “Augkopības tehniķis” ir mājrāžotāji (skatīt 9. attēlu). Tikai 33 % no fizisko personu un piemājas saimniecību pārstāvjiem ir informēti, ko nozīmē kvalifikācija “Augkopības tehniķis”.

9. att. Vai Jūs zināt, kas ir lauksaimniecības nozaru profesionālajā izglītības iestādē iegūstamā kvalifikācija “Augkopības tehniķis” (sadalījums pa respondentu grupām)?

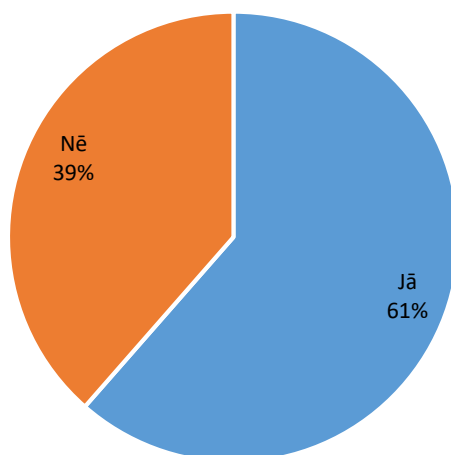
Augkopības tehniķis plāno, organizē un veic kultūraugu audzēšanu, ražas novākšanu un uzglabāšanu dažādās lauksaimniecības sistēmās, ievērojot labas lauksaimniecības prakses nosacījumus; sastāda augkopības produkcijas ražošanas darbu veikšanas plānu; izstrādā darba uzdevumus, vada darba procesu augkopībā, izpilda darbus augkopības produkcijas ražošanā. Respondenti lūgti komentēt, vai ieteiktu mainīt līdzšinējo profesionālās izglītības programmas “Augkopības tehniķis” nosaukumu. Ja jā, tad norādot jauno nosaukumu.

Visbiežākais ieteikums ir šo profesiju saukt par “Agronoms” vai “Agronoma asistentu”. Ir priekšlikumi “Augkopības tehniķa” profesiju saukt par “Augkopības inženieri” vai “Augkopības speciālistu”. Daļa respondentu arī norāda, ka šāds profesijas nosaukums var palikt, jo labi raksturo, ko ietver šīs profesijas darba apraksts. Dažus respondentus mulsina profesijas nosaukumā ietvertais vārds “tehniķis”, kas liekot domāt par to, ka profesija saistīta ar tehniku vai atsauc atmiņā citas profesijas, kurās ietverts vārds “tehniķis” – zootehniķis un apsēklošanas tehniķis. Var secināt, ka nozarē kopumā atpazīst profesiju “Augkopības tehniķis”, bet ne pilnībā, kas norāda uz iespēju vēl popularizēt un informēt, kādas kompetences ietver darbinieks, kas ir “Augkopības tehniķis”.

Par 13 procentpunktiem ir vairāk to respondentu, kas ir informēti un zinoši par Latvijā apgūstamo specialitāti “Lopkopības tehniķis” (skatīt 10. attēlu), ja salīdzina ar respondentu zināšanām un izpratni par “Augkopības tehniķa” kvalifikācijas nosaukumu.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

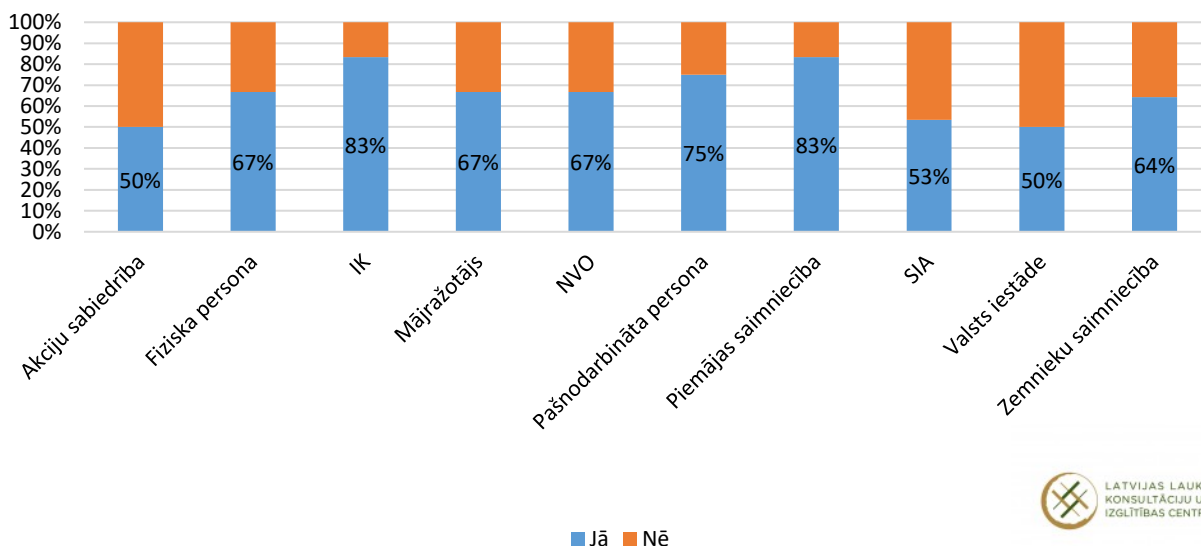
10. att. Vai Jūs zināt, kas ir lauksaimniecības nozaru profesionālajā izglītības iestādē iegūstamā kvalifikācija "Lopkopības tehniķis"?

5. Kas ir lopkopības tehniķis?

Vislabāk informēti par kvalifikāciju "Lopkopības tehniķis" ir IK un piemājas saimniecību pārstāvji. Kopumā informētības līmenis respondentu vidū ir salīdzinoši augsts, izņemto akciju sabiedrību un valsts iestāžu pārstāvjus, kur par "Lopkopības tehniķa" specialitāti, attiecīgajās grupās informēti ir 50 procentpunkti un vairāk no kopējā respondentu skaita (skatīt 11. attēlu).

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

11. att. Vai Jūs zināt, kas ir lauksaimniecības nozaru profesionālajā izglītības iestādē iegūstamā kvalifikācija "Lopkopības tehniķis" (sadalījums pa respondentu grupām)?

Lopkopības tehniķis plāno, organizē un veic lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanu, kopšanu, turēšanu, atražošanu un nodrošina kvalitatīvas lopkopības produkcijas ieguvu, uzglabāšanu un realizāciju; veic darba pienākumus lopkopības produkcijas ražošanā atbilstoši labas lauksaimniecības prakses nosacījumiem. Nepieciešama A un B kategorijas traktortehnikas vadītāja apliecība. Respondentiem tika uzdots jautājums, vai ieteiktu mainīt līdzšinējo profesionālās izglītības programmas "Lopkopības tehniķis" nosaukumu? Ja jā, tad norādot jauno nosaukumu.

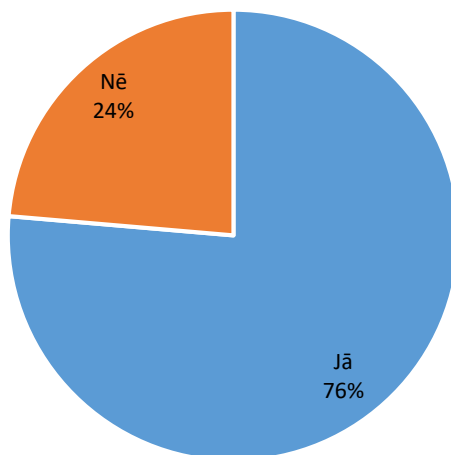
Visbiežāk respondenti, kas iebilst pret nosaukumu "Lopkopības tehniķis", vēlas šīs profesijas pārstāvjus (dažkārt pieliekot klāt "nozares") saukt par "Lopkopības speciālistu", "Lopkopības inženieri" vai "Lopkopības menedžeris". Salīdzinoši maz ir respondentu, kas ieteiktu "Lopkopības tehniķi" saukt par "Zootehniķi". Viens respondents norāda, ka profesijas aprakstā ietvertā kompetence "plāno" neatbilst profesijas nosaukumam "Lopkopības tehniķis", jo, spriežot pēc nosaukuma, šīs profesijas pārstāvis tikai izpilda jau iepriekš saliktos plānus.

6. Kas ir lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis?

Vēl vairāk ar "Jā" var atbildēt respondentu, kad viņiem jautā, kas ir kvalifikācija "Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis" (skatīt 12. attēlu). Tikai ceturtdaļa respondentu norāda, ka nav informēti par to.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

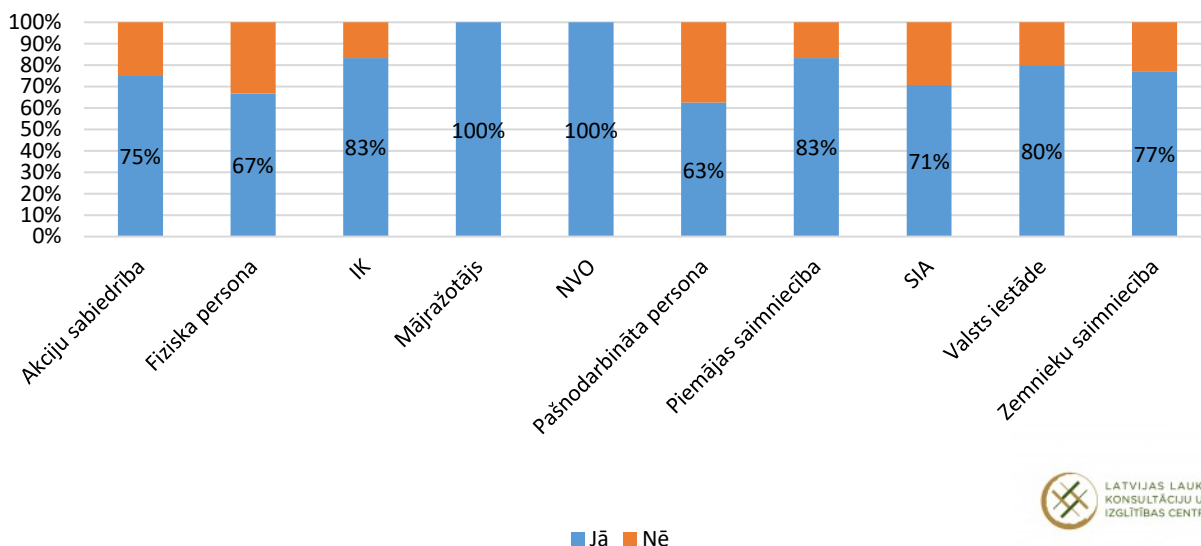

12. att. Vai Jūs zināt, kas ir lauksaimniecības nozaru profesionālajā izglītības iestādē iegūstamā kvalifikācija "Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis"?

Vislabāk informēti par jauniešiem apgūstamo kvalifikāciju "Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis" profesionālajās izglītības iestādēs", ir NVO un mājražotāju pārstāvji, kur pārliecinoši visi respondenti atbildēja, ka zina ko nozīmē iegūstamā kvalifikācija "Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis" (skatīt 13. attēlu). Labas zināšanas – ar 83 %, IK un piemājas saimniecību pārstāvji pārzina "Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķa" kvalifikāciju.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

13. att. Vai Jūs zināt, kas ir lauksaimniecības nozaru profesionālajā izglītības iestādē iegūstamā kvalifikācija "Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis" (sadalījums pa respondentu grupām)?

Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis patstāvīgi strādā ar lauksaimniecības tehniku un iekārtām, veic mehanizētos augkopības, dārzkopības un lopkopības darbus, veic lauksaimniecības tehnikas un iekārtu defektēšanu, tehnisko apkopi un defektu novēršanu, plāno un organizē lauksaimniecības uzņēmuma tehnisko nodrošinājumu.

Jautāti, vai respondenti ieteiktu mainīt līdzšinējo profesionālās izglītības programmas "Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis" nosaukumu?

Līdzīgi kā ar "Augkopības tehniķis" un "Lopkopības tehniķis", respondenti iesaka aizstāt "tehniķis" ar "speciālists" vai "inženieris". Ir priekšlikums arī saukt par "mehāniķi" vai "mehanizatoru".

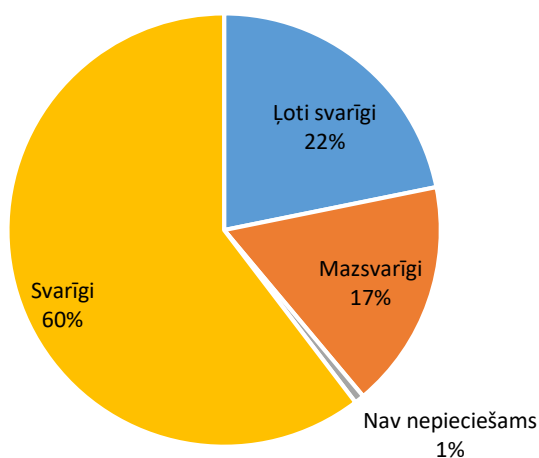
7.Jaunā lauksaimnieka zināšanas un prasmes

Zinot, kur var apgūt lauksaimniecības nozarē svarīgas un nepieciešamas profesijas, ir jāizvērtē arī respondentu gaidas, kādas zināšanas un prasmes ir jāapgūst vai jau jāpiemīt lauksaimniecības profesionālo izglītības iestāžu absolventiem.

Labas komunikācijas un prezentēšanas prasmes kā svarīgas vai ļoti svarīgas atzīmē 82 % no respondentiem (skatīt 14. attēlu). Tikai 1 % uzskata, ka šādas prasmes nav nepieciešamas, bet 17 % respondentu domā, ka prasmes spēt komunicēt un prezentēt ir mazsvarīgas.

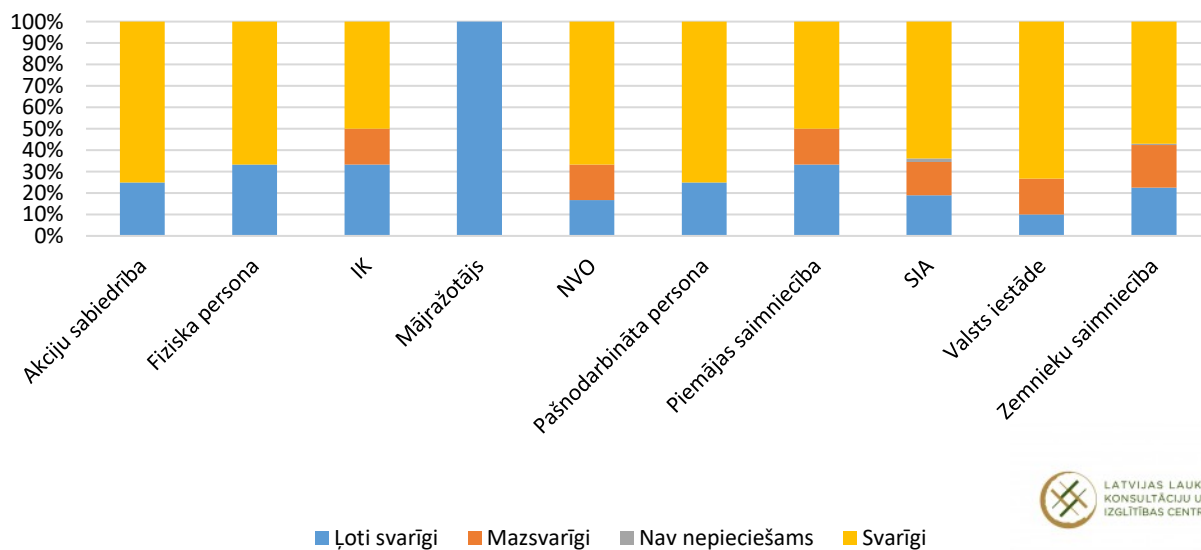

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

14. att. Lūdzu norādiet lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Labas komunikācijas un prezentēšanas prasmes

Kopumā respondenti nav vienoti, vai komunikācijas un prezentēšanas prasmes ir mazsvarīgas (skatīt 15. attēlu). Tikai mājrāzotāju pārstāvji uzskata, komunikācijas un prezentācijas prasmes ir ļoti svarīgas. Pārējie respondentu pārstāvji norāda, ka šīs prasmes ir svarīgas, lai profesionālās izglītības iestāžu absolventi varētu veiksmīgi iekļauties darba tirgū un pildīt savus darba pienākumus.

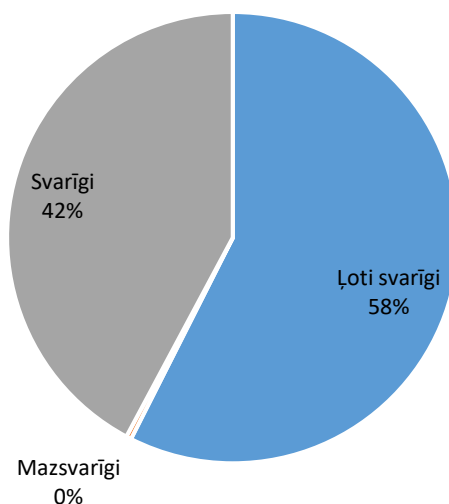

15. att. Lūdzu norādiet lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Labas komunikācijas un prezentēšanas prasmes (sadalījums pa respondentu grupām)

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Respondentiem cits skatījums ir uz profesionālo izglītības iestāžu absolventu spēju patstāvīgi pieņemt lēmumus, kas nepieciešami darba izpildei, kur šo prasmi kā svarīgu vai ļoti svarīgu vērtē vairāk nekā 99 % respondentu (skatīt 16. attēlu). Šīs prasmes kā ļoti svarīgas norāda 58 % respondentu.

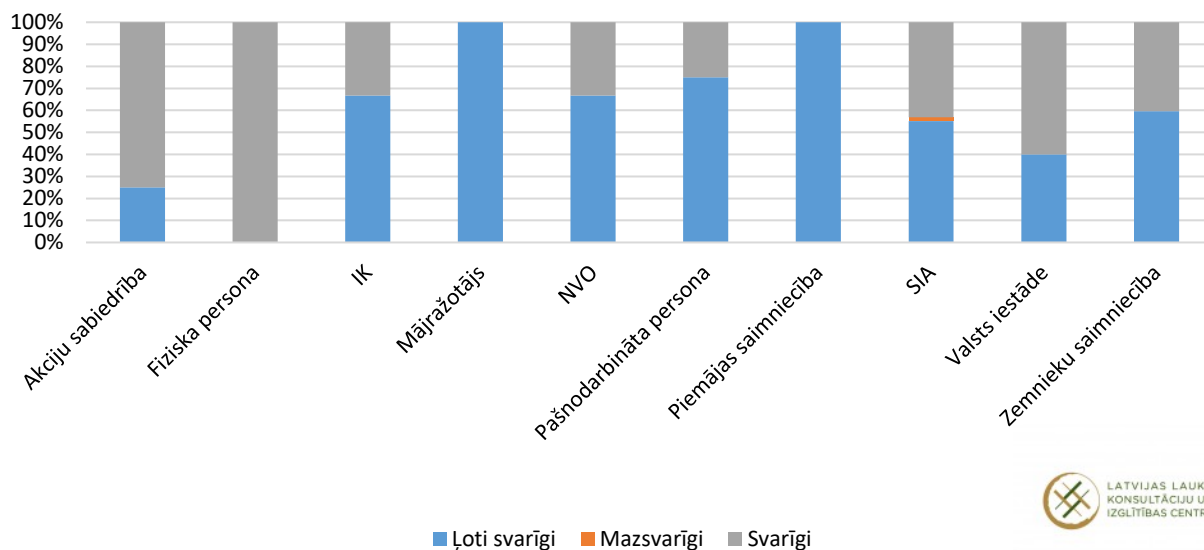

16. att. Lūdzu norādiet lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Spēja pašam patstāvīgi pieņemt lēmumus, kas nepieciešami konkrētā darba izpildei

Kā ļoti svarīgu prasmi – spēju pašam pieņemt lēmumus, 100 % atzīmē mājražotāji un piemājas saimniecības (skatīt 17. attēlu). Kopumā var vērtēt, ka spēja patstāvīgi pieņemt lēmumus, kas nepieciešami darba pienākumu veikšanai, ir ļoti augstu vērtēta prasme, ko vajadzētu apgūt profesionālo izglītības iestāžu absolventiem.

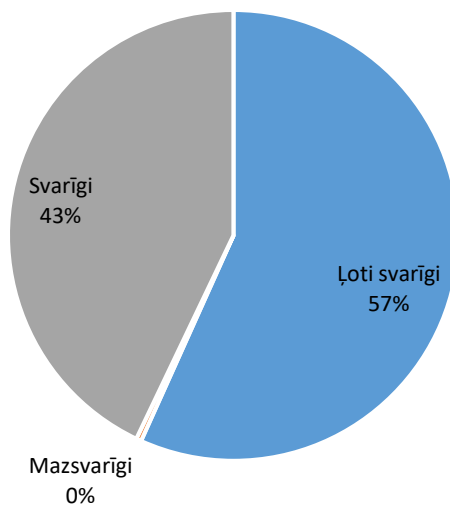

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

17. att. Lūdzu norādiet lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Spēja pašam patstāvīgi pieņemt lēmumus, kas nepieciešami konkrētā darba izpildei (sadalījums pa respondentu grupām)

Respondenti, vērtējot prasmi teorētiskās zināšanas pielietot praksē, novērtē to kā svarīgu un ļoti svarīgu (skatīt 18. attēlu). Ļoti svarīgi prasmi pielietot teorētiskās zināšanas praksē vērtē 57 % respondentu.

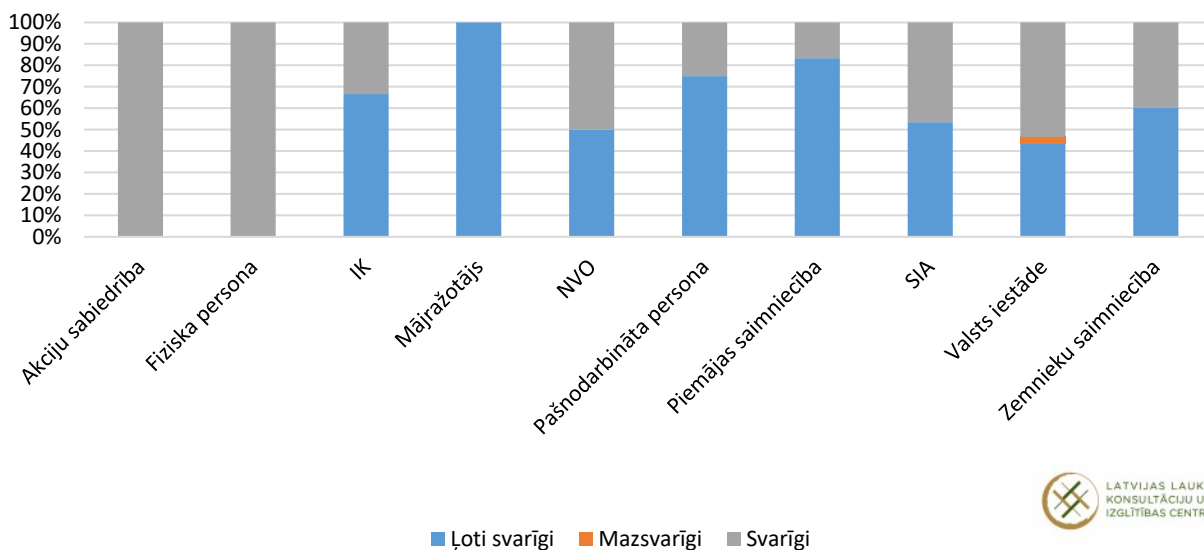

18. att. Lūdzu norādiet lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Prasme teorētiskās zināšanas pielietot praksē

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Prasmes teorētiskās zināšanas pielietot praksē kā ļoti svarīgas 100 % vērtē mājražotāji (skatīt 19. attēlu). Arī pārējās respondentu grupās šī prasme tiek vērtēta kā ļoti svarīga, ko īpaši izceļ pašnodarbinātās personas, piemējas saimniecības un zemnieku saimniecības.

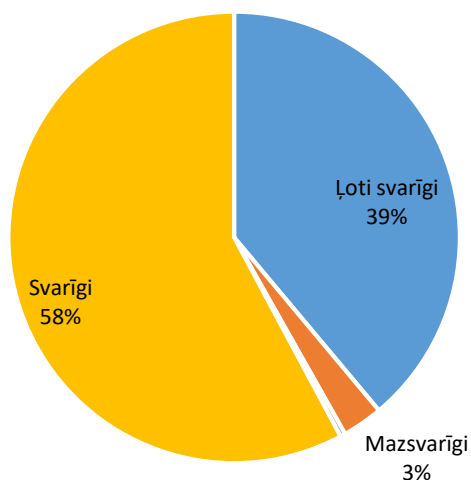

19. att. Lūdzu norādīt lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Prasme teorētiskās zināšanas pielietot praksē (sadalījums pa respondentu grupām)

Pamatzināšanas par inovatīvu tehnoloģiju pielietošanu nozarē aptaujas respondenti visbiežāk vērtē kā svarīgu – 58 % (skatīt 20. attēlu). Tikai 3 % šīs prasmes novērtē kā mazsvarīgas, ņemot vērā tehnoloģiju nozīmi modernajā lauksaimniecībā, kur tehnoloģijām ir izšķiroša nozīme attīstot videi draudzīgu un efektīvu precīzo lauksaimniecību.

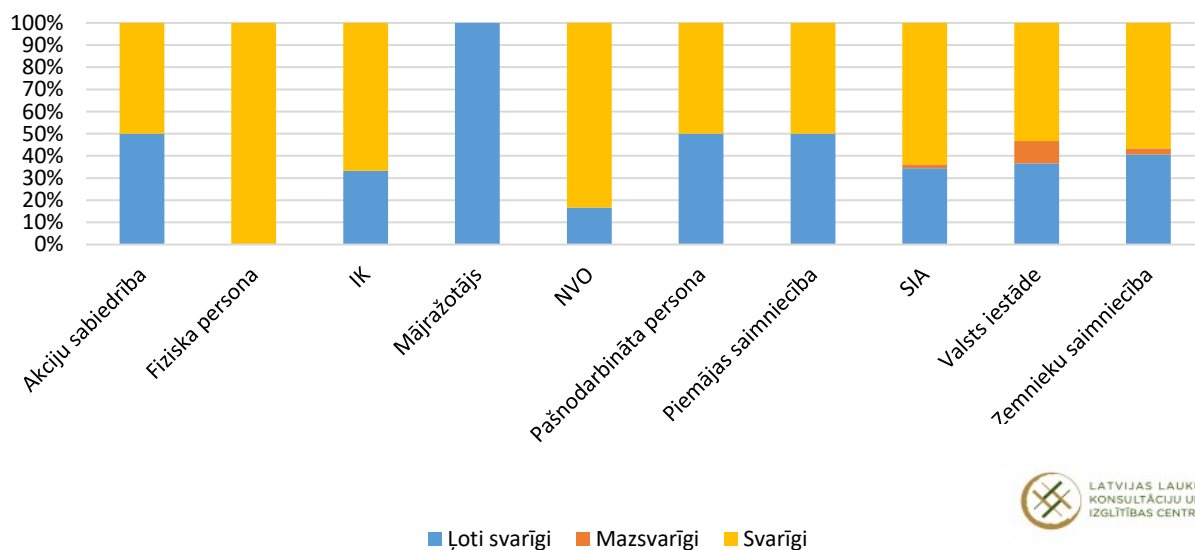

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

20. att. Lūdzu norādiet lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Pamatzināšanas par inovatīvu tehnoloģiju pielietošanu nozarē

Mājražotāju grupas respondenti ir norādījuši, ka profesionālo izglītības iestāžu absolventiem ir jāspēj pielietot inovatīvas tehnoloģijas savā nozarē. Tikai kopumā astoņi respondenti, kas pārstāv SIA, valsts iestādes un zemnieku saimniecības, uzskata, ka pamatzināšanas par inovatīvu tehnoloģiju pielietošanu nozarē ir mazsvarīga. Respondentu viedoklis norāda, ka pamatzināšanas par modernām tehnoloģijām lauksaimniecībā ir svarīgas, lai veiksmīgi varētu strādāt nozarē.

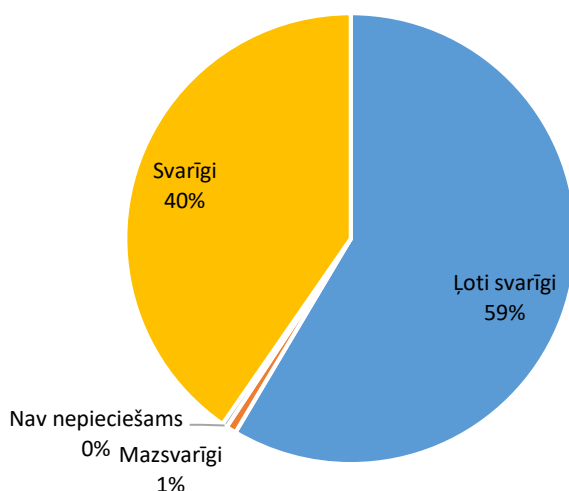

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

21. att. Lūdzu norādīt lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Pamatzināšanas par inovatīvu tehnoloģiju pielietošanu nozarē (sadalījums pa respondentu grupām)

Prasme, vēlme un iniciatīva apgūt jaunas zināšanas un prasmes nozarē, un spēja tās pielietot darba produktivitātes uzlabošanā – tās respondentu ieskatā ir svarīgas (40 %) un ļoti svarīgas (59 %) prasmes (skatīt 22. attēlu).

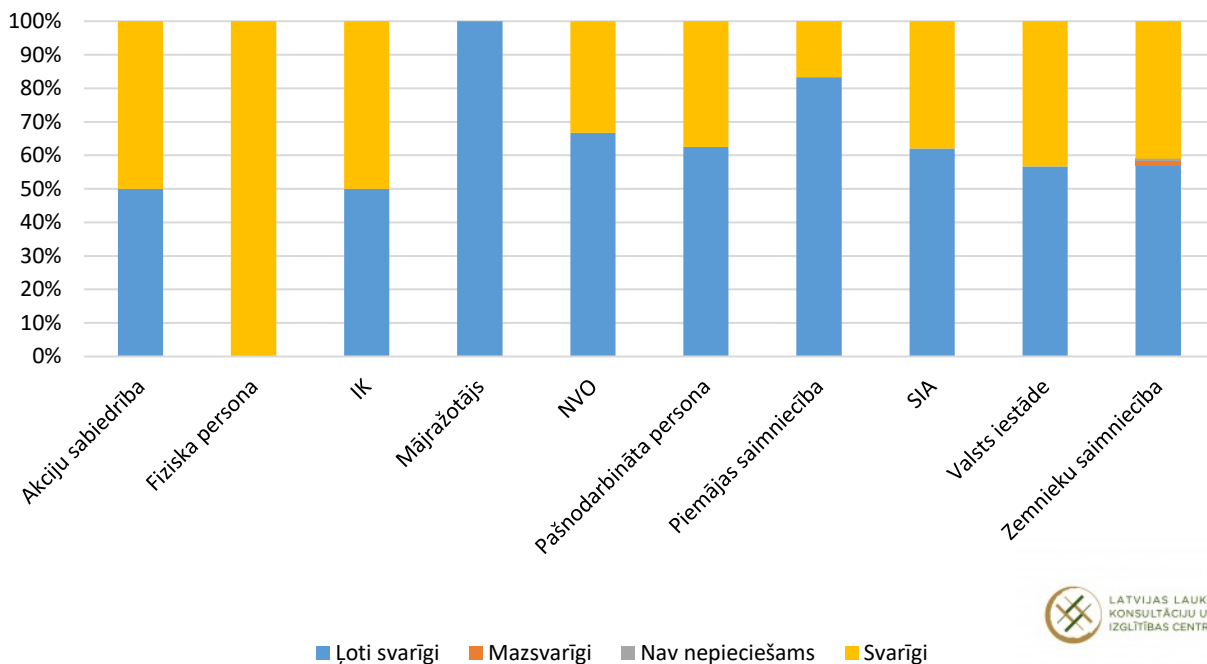

22. att. Lūdzu norādīt lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Prasme, vēlme un iniciatīva apgūt jaunas zināšanas un prasmes nozarē, un spēja tās pielietot darba produktivitātes uzlabošanā

Vienīgā respondentu grupa, kur ir norādīts, ka prasme, vēlme un iniciatīva apgūt jaunas zināšanas un prasmes nozarē, un spēja tās pielietot darba produktivitātes uzlabošanā lauksaimniecības profesionālo izglītības iestāžu absolventiem nav svarīgas vai ir mazsvarīgas (skatīt 23. attēlu). Kopumā respondenti prasmi, vēlmi un iniciatīvu vērtē kā svarīgu vai ļoti svarīgu, kas ir būtiski modernās, uz precīzām tehnoloģijām balstītas lauksaimniecības attīstības aspektā.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

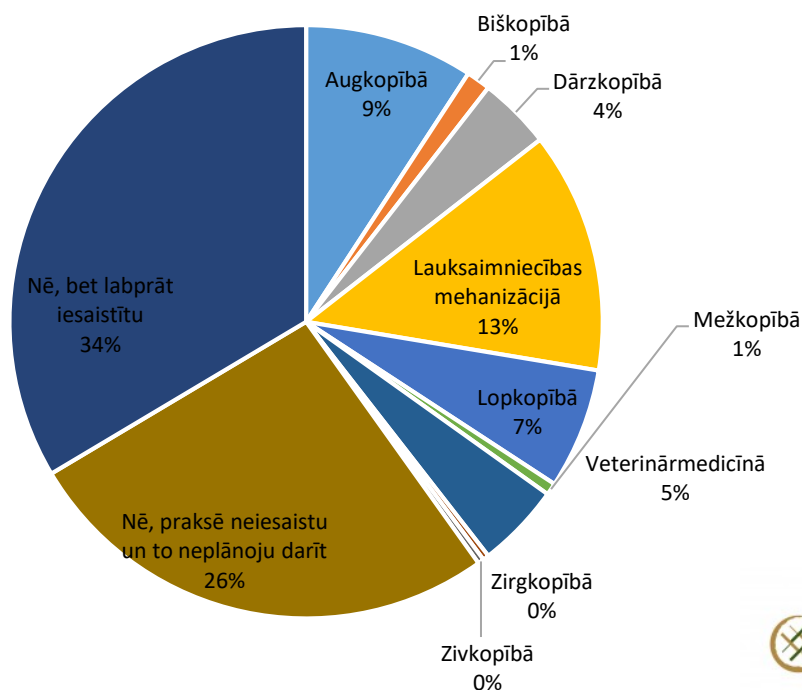
23. att. Lūdzu norādiet lauksaimniecības nozares jaunā darbinieka zināšanu un prasmju nozīmi pēc profesionālās izglītības iestādes absolvēšanas. Prasme, vēlme un iniciatīva apgūt jaunas zināšanas un prasmes nozarē, un spēja tās pielietot darba produktivitātes uzlabošanā (sadalījums pa respondentu grupām)

8. Praktizēšanās iespējas

Ļoti nozīmīga profesionālās izglītības sastāvdaļa ir prakses iespējas nozares uzņēmumos. Aptaujas rezultāti liecina, ka lielākā daļa nozarē strādājošo uzņēmumu nav snieguši prakses iespējas – 60 % (skatīt 24. attēlu). Pozitīva tendence ir tā, ka no šiem 60 % respondentu, 34 % labprāt piedāvātu prakses iespējas profesionālās izglītības iestādes audzēkņiem. Savukārt 26 % neplāno nodrošināt šādas prakses iespējas. Visbiežāk prakses iespējas tikušas nodrošinātas lauksaimniecības mehanizācijā (13 %), augkopībā un lopkopībā, kas ir vienas no pieprasītākajām profesijām lauksaimniecības nozarē. Prakses nodrošināšana ir laba iespēja uzņēmumam piesaistīt jauno speciālistu, papildināt apmācību atbilstoši specializācijas vajadzībām, līdz ar to iegūt jaunu darbinieku uzņēmumā.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

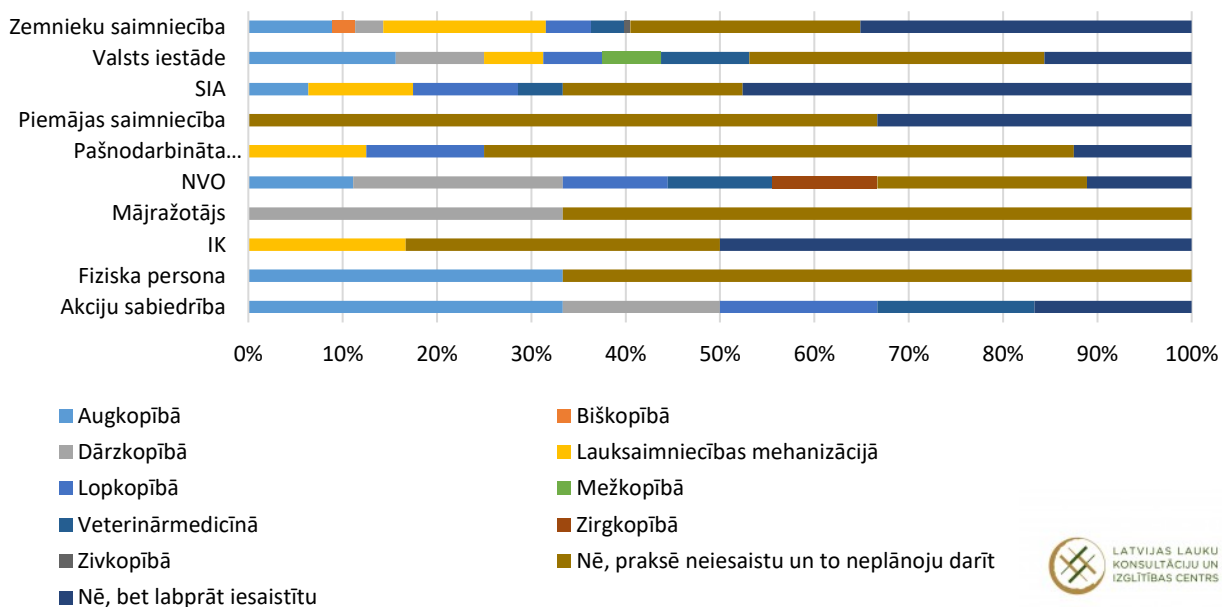

24. att. Vai pie Jums praksē ir bijis vai šobrīd ir profesionālās izglītības iestādes audzēkņi? Ja jā, kādas nozares? (vairākas atbildes iespējamas)

Vismazāk prakses iespēju nodrošināšanā vēlas iesaistīties piemājas saimniecības un pašnodarbinātie (skatīt 25. attēlu). Arī lielā daļā zemnieku saimniecību ir mazas iespējas atrast jaunajiem speciālistiem prakses iespējas. Nosacīti visatvērtākie prakses iespēju nodrošināšanā ir NVO un akciju sabiedrības, kur vislielākās iespējas ir bijušas speciālistiem, kuri savu kvalifikāciju ieguvuši augkopībā un dārzkopībā. Visplašākais specializāciju spektrs, kur ir iespējams profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem iegūt praksi, ir valsts iestādes.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

25. att. Vai pie Jums praksē ir bijis vai šobrīd ir profesionālās izglītības iestādes audzēknis? Ja jā, kādas nozares (sadalījums pa respondentu grupām)? (vairākas atbildes iespējamas)

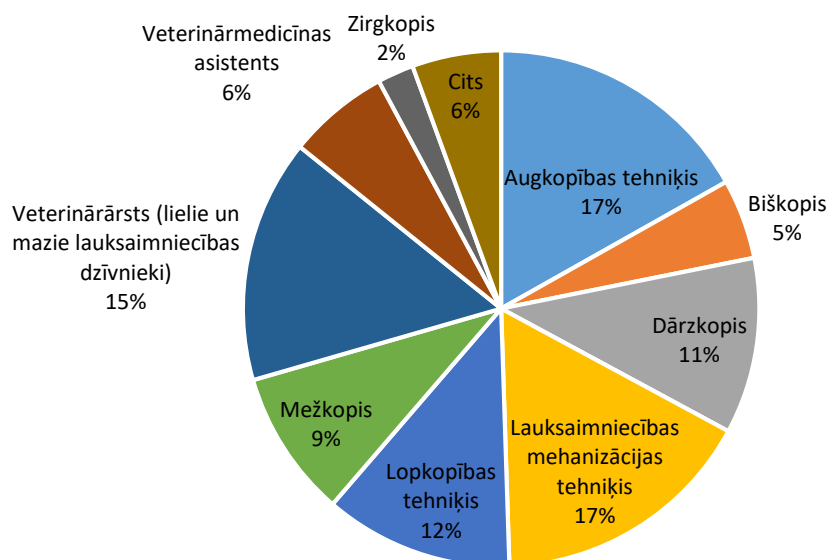
9. Nākotnes profesija lauksaimniecībā

Lūkojot perspektīvā, kas varētu būt nākotnes profesijas lauksaimniecībā, respondenti ir norādījuši tādas specializācijas kā lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis, augkopības tehniķis un veterinārārsts (skatīt 26. attēlu). Par ne tik perspektīvām profesijām tiek atzītas zirgkopis (5 %) un biškopis (2 %). Līdzīgās perspektīvas pozīcijās ir dārzkopja un lopkopības tehniķa profesijas.

Aptaujas sadaļā "Citas" lauksaimniecības nākotnes profesijas 6 % respondentu norāda, ka tās ir: urbānais dārznieks, agronoms, lauksaimniecības automatizēto sistēmu inženieris, klimata kontroles aprīkojuma inženieris, dronu operators, daiļdārznieks, stādaudzētājs, augkopības un lopkopības uzņēmuma vadītājs vai menedžeris, universāls lauksaimniecības darbinieks, menedžeris (lauksaimniecības speciālists, kas var vadīt nelielu vai vidēji lielu saimniecību un orientējas visos lauksaimniecības darbos), informācijas tehnoloģiju lauksaimnieks, lauksaimniecības programmētājs, inovatīvu tehnoloģiju operators, "freelancers", agrotūrisma speciālists, vides speciālists, zemnieks, lauku māju saimnieks, lauku īpašumu apsaimniekotājs un mazu saimniecību pārvaldnieks, kas ietver dažādas profesijas. Ir arī vairākkārtējs viedoklis, ka visi speciālisti ir nepieciešami, jo jau tagad ir trūkums.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

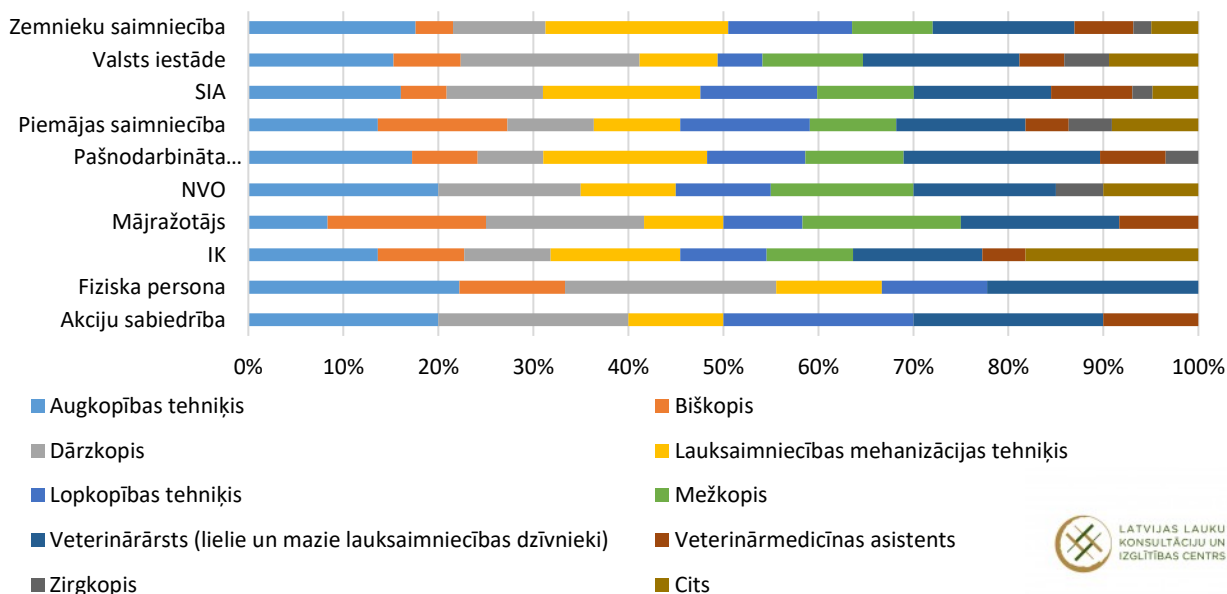

26. att. Kura, Jūsaprāt, ir lauksaimniecības nākotnes profesija? (vairākas atbildes iespējamas)

Sadalījumā pa respondentu grupām, var secināt, ka stabili visās grupās par nākotnes pieprasītāko profesiju tiek atzīta augkopības tehniķa un lauksaimniecības mehanizācijas tehniķa profesija (skatīt 27. attēlu). Pieprasītāko profesiju rindojums pa respondentu grupām liecina, ka perspektīvākās nozares ir saistītas ar augkopības attīstību, kas šobrīd Latvijā ir viena no rentablākajām lauksaimniecības nozarēm. Atbildes ir ļoti līdzīgas, kādas 2021. gadā uz tādu pašu jautājumu sniedza jaunieši vecumā no 13 – 18 gadiem.

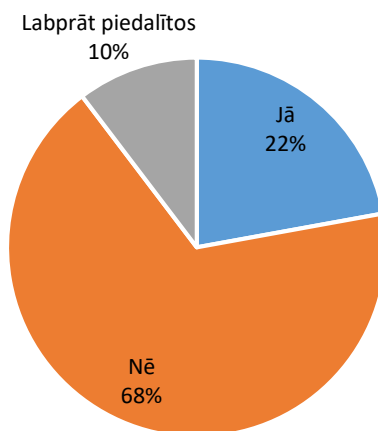
LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

27. att. Kura, Jūsaprāt, ir lauksaimniecības nākotnes profesija (sadalījums pa respondentu grupām)? (vairākas atbildes iespējamas)

10. Lauksaimniecības profesiju popularizēšana

Lielākā daļa, jeb 68 % respondentu nevēlas iesaistīties lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības profesiju popularizēšanā (skatīt 28. attēlu). Tikai neliels daļiņš respondentu iesaistās nozares profesiju popularizēšanas aktivitātēs. Katrs desmitais respondents apsver iespēju iesaistīties nozares profesiju popularizēšanā.

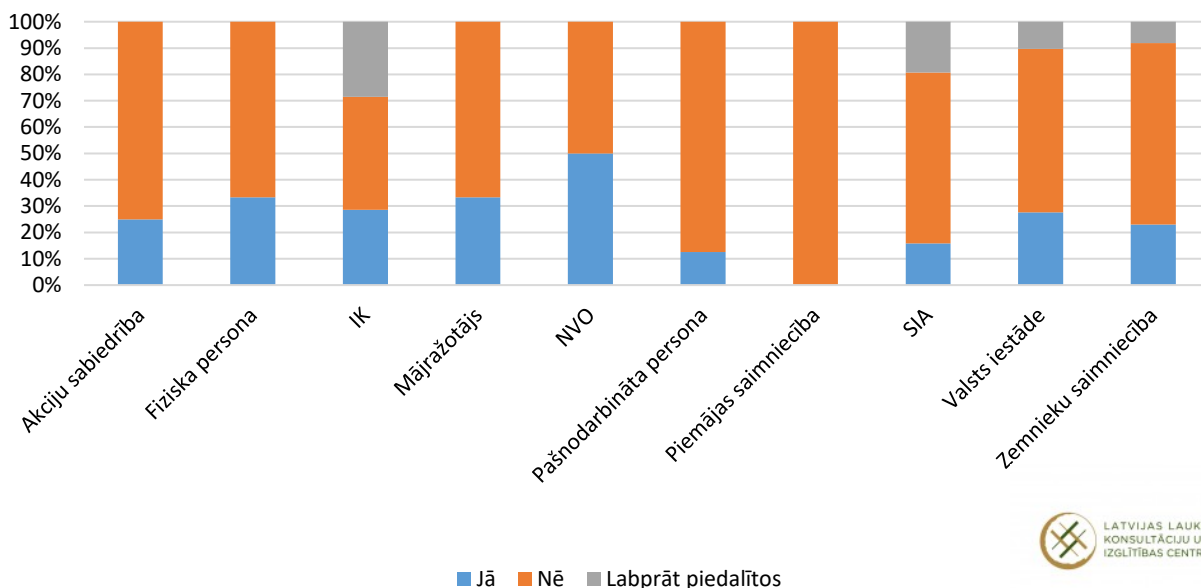
28. att. Vai Jūs piedalāties lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības profesiju popularizēšanā jauniešu vidū? (vairākas atbildes iespējamas)

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Visaktīvāk no respondentu grupām lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības profesiju popularizēšanā ir iesaistījušās NVO (skatīt 29. attēlu). Par iespējām piedalīties nozaru profesiju popularizēšanā ir domājuši IK, SIA, valsts iestāžu un zemnieku saimniecību pārstāvji.

Respondenti, kas piedalās nozares profesiju popularizēšanā, norāda, ka galvenokārt iesaistās ar prezentēšanu, stāstījumu un informēšanu par darbu nozarē, par iespējām izveidot karjeru un nopelnīt atbilstošu atalgojumu. Daļa respondentu dod iespēju arī ēnot (piedalīties “Ēnu dienas” pasākumos), prakses iespējas nozarē, lai jauniešiem būtu informācija, ko dara nozarē nodarbinātie. Nozares profesiju popularizēšanā tiek izmantoti arī sociālie tīkli, kur respondenti veido ikdienas atspoguļojumu par darbu lauksaimniecībā, dalās un iesaka sociālajos tīklos izvietoto saturu par nozari.

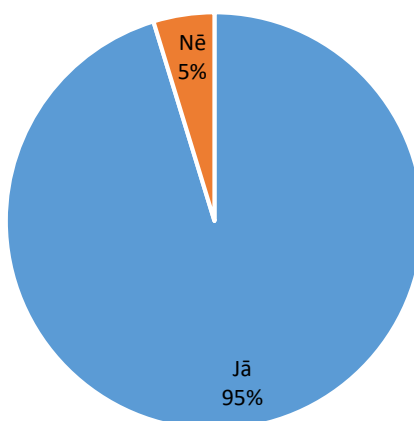
29. att. Vai Jūs piedalīties lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības profesiju popularizēšanā jauniešu vidū (sadalījums pa respondentu grupām)? (vairākas atbildes iespējamas)

11. Vai ir zināms, kur apgūt lauksaimniecības profesijas?

Pārliciecināši lielākā daļa respondentu pārzina, kur var apgūt ar lauksaimniecību saistītas profesijas, ko apliecina 95 % respondentu (skatīt 30. attēlu). Tikai 5 % respondentu nav informēti, kur iespējams iegūt ar lauksaimniecību saistītu izglītību.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

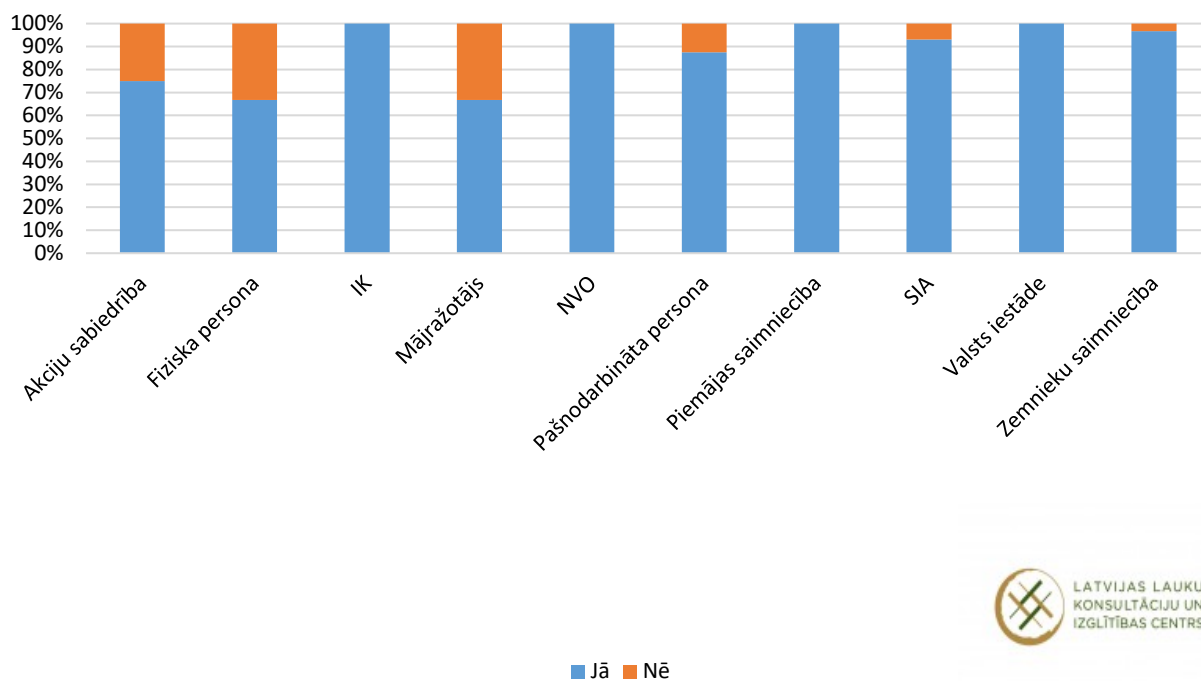

30. att. Vai Jūs zināt, kur var apgūt ar lauksaimniecību saistītas profesijas?

Vismazāk informēti par iespējām iegūt lauksaimniecības izglītību ir akciju sabiedrību, fizisku personu, mājražotāju un pašnodarbināto respondentu grupā (skatīt 31. attēlu). Arī starp SIA un zemnieku saimniecībām ir vērojami respondenti, kuriem nav informācijas par iespējām iegūt lauksaimniecības izglītību.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

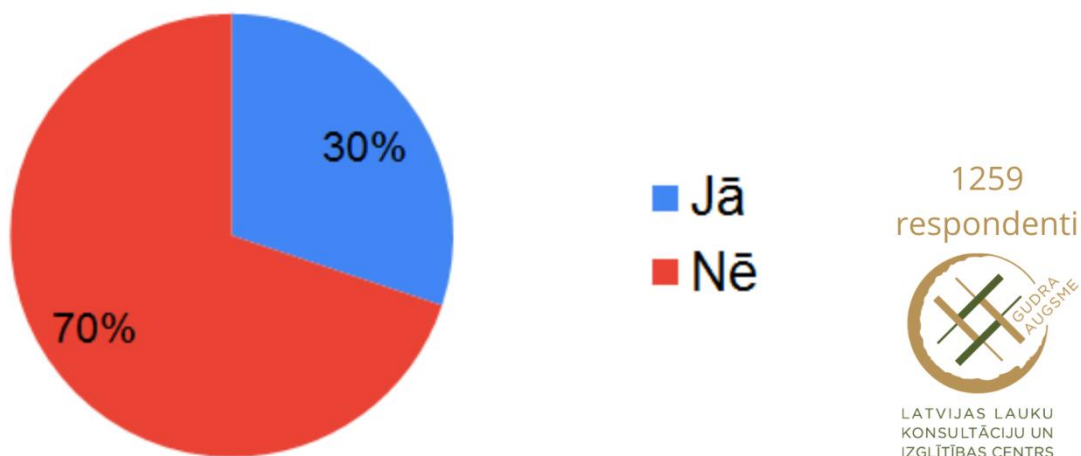
31. att. Vai Jūs zināt, kur var apgūt ar lauksaimniecību saistītās profesijas (sadalījums pa respondentu grupām)?

Savukārt, 2021.gadā uzdodot 1259 skolu jauniešiem (6.-9.klase) jautājumu, vai ir zināms, kur var apgūt ar lauksaimniecību saistītās profesijas, 70% respondentu atbildēja, ka nezin un tikai 30% respondentu nosauca lauksaimniecības izglītības iestādes, un tikai retos gadījumos tika pieminētas profesionālās izglītības iestādes (skat. 31.1).

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

**Vai zini kādās izglītības iestādēs var apgūt ar lauksaimniecību
saistītas profesijas? (13- 18 gadi) 31.1. att.**

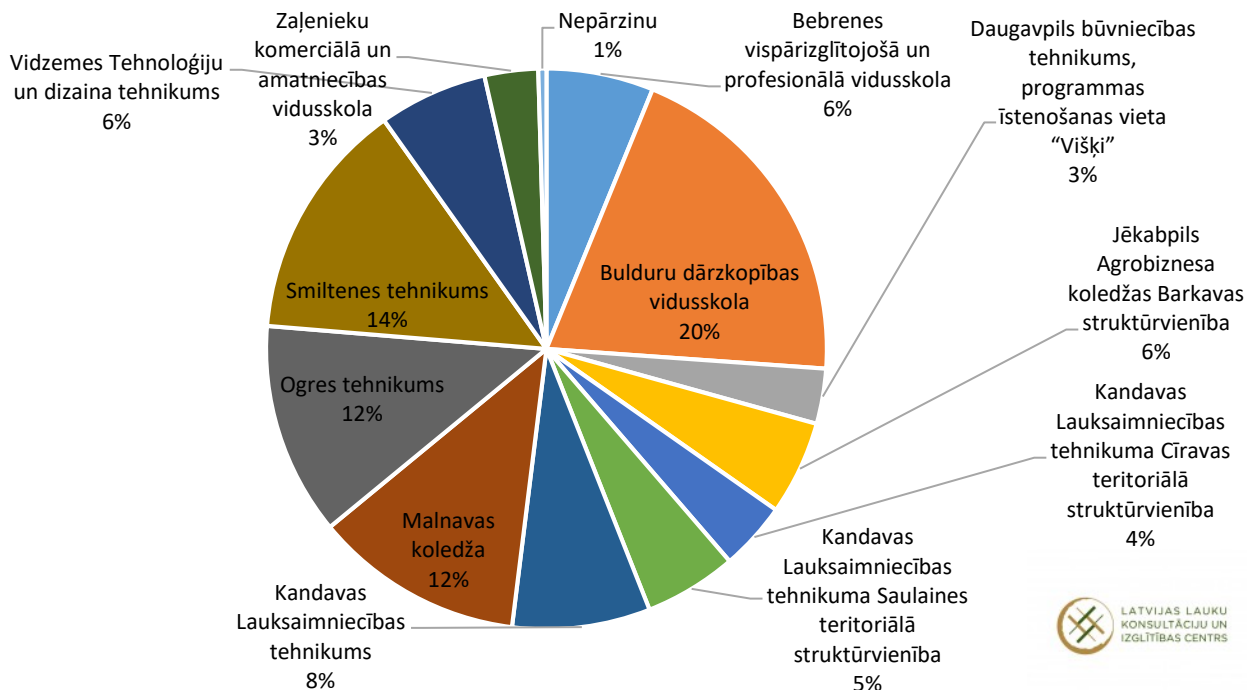

12.Profesionālo izglītības iestāžu atpazīstamība

Viszināmākā izglītības iestāde, kur var iegūt lauksaimniecības izglītību ir Bulduru Dārzkopības vidusskola (skatīt 32. attēlu). Otrā zināmākā izglītības iestāde ir Smiltenes tehnikums, ko kā vienu no viszināmākajām atzīst 14 % respondentu. Vismazāk zināmās lauksaimniecības izglītības iestādes ir Zaļenieku komerciālā un amatniecības vidusskola (3 %) un Daugavpils būvniecības tehnikums, programmas īstenošanas vieta "Višķi".

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

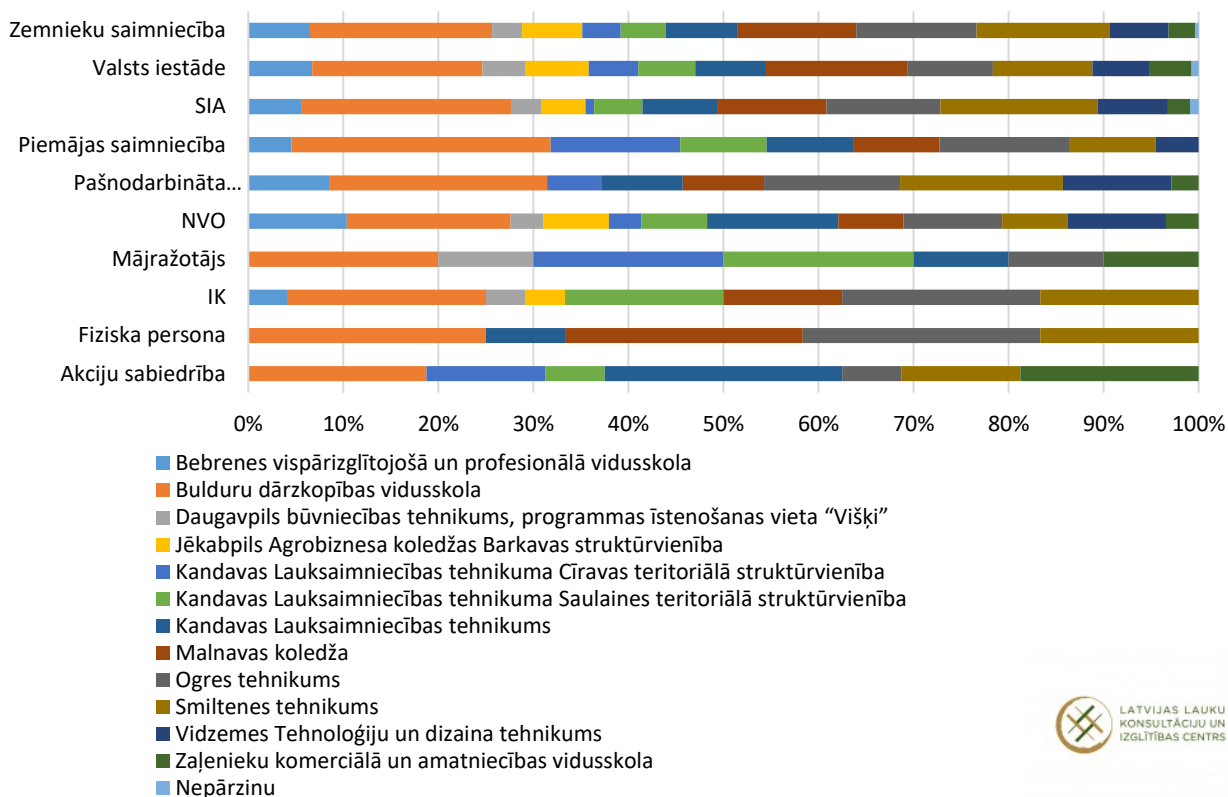

32. att. Lūdzu atzīmējiet, kuras 4 profesionālās izglītības iestādes Jums ir viszināmākās (sadalījums pa respondentu grupām)?
(vairākas atbildes iespējamas)

Starp respondentiem pārliecinoši visatpazīstamākā lauksaimniecības izglītības iestāde ir Bulduru Dārzkopības vidusskola (skatīt 33. attēlu). Starp zemnieku saimniecībām, valsts iestādēm, SIA, NVO un IK atpazīstama ir Jēkabpils Agrobiznesa koledžas Barkavas struktūrvienība. Mājražotāju un IK vairāk atpazīstama ir Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma Saulaines teritoriālā struktūrvienība – attiecīgi 20 un 15 %.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

33. att. Lūdzu atzīmēt, kuras 4 profesionālās izglītības iestādes Jums ir viszināmākās (sadalījums pa respondentu grupām)?
(vairākas atbildes iespējamas)

SECINĀJUMI

Veicot šo pētījumu, secinām, ka:

- 1) vērtējot pieprasījumu pēc speciālistiem, ko sagatavo lauksaimniecības profesionālās izglītības iestādes, vispieprasītākie ir lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis (25%) un augkopis (21%). Vienlīdz pieprasīti ir dārzkopības un lopkopības speciālisti, un, kā nākamie, seko veterinārmedicīnas asistenti (11%) no kopējā respondentu skaita 276,
- 2) jāattīsta ciešākā sadarbība ar skolu karjeras konsultantiem. Katru gadu jāveic informatīvie pasākumi sadarbībā ar vispārīgā un profesionālā skolu karjeras konsultantiem un skolu pārstāvjiem, lai veicinātu lauksaimniecības un mežsaimniecības profesiju popularizēšanu,
- 3) ir priekšlikums kvalifikāciju "Augkopības tehniķis" saukt par "Agronoma asistents", "Augkopības specialists" vai "Augkopības inženieris",
- 4) ir priekšlikums kvalifikāciju "Lopkopības tehniķis" saukt par "Lopkopības speciālistu", "Lopkopības menedžeri" vai "Lopkopības inženieri",
- 5) labas komunikācijas un prezentēšanas prasmes kā svarīgas vai ļoti svarīgas atzīmē 82 % no respondentiem, lai audzēknis veiksmīgi startētu darba tirgū, līdz ar to tās jāturpina izkopt izglītības

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

- iestādēs, neskatoties uz to, ka pēdējos 2 gados daudzos gadījumos ir attālinātais mācību process, kas to neveicina,
- 6) lielākā daļa nozarē strādājošo uzņēmumu nav snieguši prakses iespējas – 60 % , tomēr pozitīva tendence ir tā, ka no šiem 60 % respondentu, 34 % labprāt piedāvātu prakses iespējas profesionālās izglītības iestādes audzēkņiem
  - 7) katrs desmitais respondents apsver iespēju iesaistīties nozares profesiju popularizēšanā, ko Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs varētu veicināt ar savu sadarbību un atbalstu lauksaimniecības nozares profesionālajām izglītības iestādēm,
  - 8) lauksaimniecības nākotnes profesijas 6 % respondentu norāda, ka tās ir: urbānais dārznieks, agronoms, lauksaimniecības automatizēto sistēmu inženieris, klimata kontroles aprīkojuma inženieris, dronu operators, daiļdārznieks, stādaudzētājs, augkopības un lopkopības uzņēmuma vadītājs vai menedžeris, universāls lauksaimniecības darbinieks, menedžeris (lauksaimniecības speciālists, kas var vadīt nelielu vai vidēji lielu saimniecību un orientējas visos lauksaimniecības darbos), informācijas tehnoloģiju lauksaimnieks, lauksaimniecības programmētājs, inovatīvu tehnoloģiju operators, *“freelancers”*^{*}, agrotūrisma speciālists, vides speciālists, zemnieks, lauku māju saimnieks, lauku īpašumu apsaimniekotājs un mazu saimniecību pārvaldnieks, kas ietver dažādas profesijas. Ir arī vairākkārtējs viedoklis, ka visi speciālisti ir nepieciešami, jo jau tagad ir viņu trūkums,
  - 9) pārliecinoši lielākā daļa respondentu pārzina, kur var apgūt ar lauksaimniecību saistītas profesijas, ko apliecina 95 % respondentu, 2021.gadā uzdodot 1259 skolu jauniešiem (6.-9.klase) jautājumu, vai ir zināms, kur var apgūt ar lauksaimniecību saistītās profesijas, 70% respondentu atbildēja, ka nezina, kur var apgūt ar lauksaimniecību saistītās profesijas

Gala secinājums - svarīgi informēt vispārizglītojošās skolas, karjeras konsultantus, jauniešus, viņu vecākus par profesionālās izglītības iespējām lauksaimniecības nozarēs, jo Latvijai neiztikt nākotnē bez gudriem un kvalificētiem speciālistiem gan zemnieku saimniecībās, gan lauksaimniecības uzņēmumos, valsts iestādēs, gan nevalstiskajās organizācijās. Šis ir arī viens no iemesliem plašas un ikgadējas konferences sarīkošanai lauksaimniecības nozaru profesionālās izglītības laukā.

©LLKC autoru kolektīvs: Raivis Andersons, Maija Sirvide, Inga Avota, Jolanta Sūna, Elīna Ozola, Zane Zirne.

---

* *“freelancers”* - ārštata darbinieks - veicot noteiktus darbus dažādām organizācijām, nevis strādājot visu laiku vienas organizācijas labā [https://dictionary-cambridge-org.translate.google/dictionary/english/freelance?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=lv&_x_tr_hl=lv&_x_tr_pto=sc]